

Policajt – verejný činiteľ

Anotácia: V príspevku sa autorka zameriava na ochranu policajta pred napadnutím podľa platného práva a zároveň kladie dôraz na služobnú prípravu príslušníkov Policajného zboru v súvislosti s ochranou ich integrity. Záonné normy ochraňujúce policajta sú v prvom rade zákon o Policajnom zbore a Trestný zákon. Tieto dve právne normy naplňajú princíp právnej istoty a nerozpornosti právneho poriadku, čo spočíva v premise, že čo jedna právna norma dovoľuje, nesmie iná právna norma zakazovať či sankcionovať. Z toho dôvodu autorka ďalej charakterizuje vybrané okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu, klasifikuje, kedy ide o trestný čin útoku na verejného činiteľa a kedy o priestupok proti verejnému poriadku. Na záver dopĺňa, kedy policajt naplňa znaky charakterizujúce postavenie verejného činiteľa. Príspevok vychádza z riešenia vedeckovýskumnej úlohy Ochrana policajta pri služobnej činnosti pod č. VÝSK 198.

Kľúčové slová: ochrana policajta, služobná príprava príslušníkov PZ, verejný činiteľ, okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu.

Úvod

Jednou z najzákladnejších požiadaviek človeka všeobecne sa stále naliehavejšie javí potreba bezpečnosti. O to viac, ak v súvislosti s výkonom jeho povolania patrí k rizikovej skupine, ktorá je z viktimologického hľadiska označovaná za potenciálnu obeť.

Policajti v službe sú v každodennom intenzívnom sociálnom styku s ľuďmi, pri ktorom sa vytvárajú aj riziká či rizikové situácie, ktoré vyplývajú z interpersonálnych vzťahov. Pre policajta môžu znamenať potenciálne ohrozenie jeho zdravia i bezpečnosti v čase výkonu služby. Vo svojej práci sa policajt v zmysle služobnej prísahy zaväzuje, že svoje sily a schopnosti vynaloží na to, aby chránil právo občanov, ich bezpečnosť a verejný poriadok, a to aj s nasadením vlastného života.

Trestný poriadok v § 10 ods. 8 hovorí, kto je považovaný za policajta. Keďže sa v tomto článku zameriavame na Policajný zbor, budeme za policajta považovať vyšetrovateľa Policajného zboru (ďalej len „PZ“) a povereného príslušníka PZ. Podľa § 10 ods. 10 Trestného poriadku sa policajtom na účely Trestného poriadku rozumie aj príslušník PZ, ktorý nie je vyšetrovateľom PZ alebo povereným príslušníkom PZ v rozsahu určenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). Tento záväzný právny predpis má číslo 648 a je to vyhláška ministra vnútra SR z 15. decembra 2008 o rozsahu vykonávania rozhodnutí, opatrení a úkonov trestného konania vo vyšetrovaní alebo skrátanom vyšetrovaní. Spomínaná vyhláška priamo zasahuje do trestného konania a stanovuje rozsah úkonov a opatrení, ktoré môže policajt vykonať. V nasledujúcom príspevku považujeme za policajta aj iné osoby ako tie, ktoré určuje Trestný poriadok. Teda aj policajtov, ktorí nevykonávajú opatrenia a úkony trestného konania a nevydávajú rozhodnutia vo vyšetrovaní alebo v skrátanom vyšetrovaní. Za policajta pre potreby tohto príspevku považujeme každého príslušníka PZ, ktorý je v služobnom pomere podľa zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov PZ, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície.

Právny status Policajného zboru

Historicky bol PZ konštituovaný ešte v období Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky zákonným opatrením Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 57/1991 Zb. o zriadení PZ SR, ktorý z Verejnej bezpečnosti ako zložky Zboru národnej bezpečnosti na území SR zriadil PZ SR. Tento pôvodný zákon zrušil 20. júna 1991 zákon č. 204/1991 Zb. o PZ SR a po rozdelení Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a vzniku samostatnej SR,

začal byť od 1. septembra 1993 účinný zákon č. 171/1993 Z. z. o PZ. Ten bol mnohokrát novelizovaný, čo bolo dané vývojom spoločnosti, zahraničnopolitickou orientáciou SR a jej snahou o integráciu medzi vyspelé krajiny Európskej únie. Zároveň bolo nevyhnutné pružne reagovať na vznik nových foriem páchania trestnej činnosti a rozšíriť a zintenzívniť medzinárodnú policajnú spoluprácu v boji proti kriminalite.

Ústredným orgánom štátnej správy pre PZ je, v zmysle § 11 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy, Ministerstvo vnútra SR a zároveň je PZ podriadený ministrovi vnútra, ktorý vymenúva a odvoláva prezidenta PZ. Činnosť PZ kontroluje Národná rada SR a vláda a jeho pôsobnosť sa vzťahuje na celé územie SR.

PZ je verejnoprávny subjekt, ktorý sa niekedy v odbornej literatúre označuje aj ako tzv. ďalšia súčasť verejnej správy. Vo vzťahu k iným zborom a orgánom má subsidiárne postavenie, t. z., že pôsobí tam, kde nie je daná pôsobnosť iných zborov alebo orgánov, ďalej ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, alebo ak sily a prostriedky iných zborov zložiek nie sú dostatočné na odstránenie vzniknutého alebo hroziaceho nebezpečenstva. Ako celok však PZ nemá právnu subjektivitu, tú majú len niektoré jeho organizačné zložky (napr. krajské riaditeľstvá PZ). Vo veciach, v ktorých vystupuje ako orgán štátnej správy, má subjektivitu administratívno-právnu.¹

Činnosť polície² je determinovaná základnými zásadami, a to zásadou zákonnosti, legality, oportunitu, primeranosti a zásadou správneho uváženia.³ Tieto zásady sú súčasťou všeobecných právnych zásad, ktorých aplikovateľnosť v právnom poriadku právneho štátu je pomerne široká.

Prvá zo zmienovaných zásad je jednou z najdôležitejších zásad nielen v činnosti polície, ale aj právneho poriadku ako celku. Je vyjadrením ústavného princípu legality a jedným z prejavov princípu právneho štátu. Zatiaľ čo pre občana platí, že môže konať všetko, čo nie je zákonom výslovne zakázané, pre orgány, ktoré uplatňujú štátnu moc, platí, že sú viazané právnymi predpismi, a to tak, že môžu konať len tú činnosť (pri výkone svojej moci), ktorú zákon priamo stanoví, a to v medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý stanoví. Nedodržanie tejto zásady môže viesť k svojvôli a zneužívaniu štátnej moci v prospech tých, ktorí štátnu moc uplatňujú, s nepriaznivými následkami pre tých, voči ktorým je štátna moc takto uplatňovaná. Činnosť policajta ako verejného činiteľa musí pri výkone štátnej moci zodpovedať normatívnym právnym predpisom vnútroštátneho i medzinárodného práva. O **zásade legality** hovoríme vtedy, keď je zákonom ustanovená povinnosť uplatňovať štátnu moc, napr. prípad, keď je policajt⁴ v službe povinný vykonať služobný zákrok podľa zákona o PZ. V prípadoch, o ktorých zákon nehovorí, nemožno štátnu moc uplatňovať. **Zásada oportunitu** znamená, že sa ponecháva policajtovi na úvahu, či v danom prípade bude konať, alebo nie, ak nejde o prípad, keď je explicitne povinný konať. **Zásada primeranosti** vyžaduje, aby zákroky policajta do sféry základných ľudských práv a slobôd boli adekvátne cieľu a aby neboli intenzívnejšie, ako je nevyhnutné (napr. pri použití donucovacích prostriedkov v zmysle zákona o PZ). Zásada primeranosti sa prejavuje v troch smeroch, a to v primeranosti voľby prostriedkov, v intenzite použitia prostriedkov a v časovej primeranosti⁵, čo znamená, že policajt nemôže použiť zjavne neadekvátny donucovací prostriedok, musia ho použiť v čase, keď nebezpečenstvo alebo útok trvá a v primeranej intenzite. **Zásada správneho uváženia** hovorí o tom, že sa policajtovi pri svojom rozhodovaní ponecháva možnosť konať na základe zákonom povolenej voľnej úvahy. Na riešenie konkrétnych

¹ SOBIHARD, J. a kol. Policajná správa, s. 13 a 19.

² Na spresnenie: Legálny pojem polícia v slovenskom právnom poriadku neexistuje.

³ SOBIHARD, J. a kol. Policajná správa, s. 10.

⁴ Zákon o Policajnom zbore na označenie príslušníkov Policajného zboru používa legislatívnu skratku „policajt“.

⁵ SOBIHARD, J. a kol. Policajná správa, s. 11.

prípadoch poskytujú právne normy pri aplikácii určitý priestor, v ktorom môžu policajti pri rozhodovaní využiť svoje odborné vzdelanie i praktické skúsenosti. Voľná úvaha prichádza do úvahy, ak má svoj zákonný základ, právna norma ju pripúšťa a vymedzuje jej hranice. Taktiež musí vychádzať z objektívne zisteného skutkového stavu, musí byť odôvodnená, príp. odôvodniteľná, nesmie ísť o ľubovôľu.⁶

Služobná príprava

Významný vplyv na ochranu fyzickej integrity policajta má jeho služobná príprava. Keď je policajt správne pripravený na výkon služby, je schopný dôkladnejšie sa brániť pred napadnutiami delikventov. Služobná príprava je cieľavedomá, organizovaná činnosť, pri ktorej policajti získavajú nové vedomosti, intelektuálne spôsobilosti, praktické návyky a zručnosti, rozvíjajú a upevňujú si schopnosti, postoje, vzťahy, alebo sa zdokonaľujú v uvedených činnostiach pri rešpektovaní zásad osobnej bezpečnosti práce a dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sú potrebné pre úspešný výkon štátnej služby.⁷ Na zabezpečenie jednotného postupu vykonania služobnej prípravy príslušníkov PZ v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR sa každoročne vydáva rozkaz ministra vnútra SR o služobnej príprave príslušníkov PZ⁸. V roku 2015 z dôvodu zmeny nariadenia Ministerstva vnútra SR o legislatívnych pravidlách bolo vydané opatrenie ministra vnútra SR o služobnej príprave príslušníkov PZ na rok 2015. Organizačne sa služobná príprava zabezpečuje a vykonáva na všetkých stupňoch riadenia PZ a na ministerstve, pričom zo zákona o štátnej službe príslušníkov PZ, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície vyplýva, že za toto zabezpečenie a vykonanie v stanovenom rozsahu a obsahu zodpovedá nadriadený. Vykonáva sa v teoretickej a praktickej rovine, pričom dôraz je kladený na praktickú činnosť. Služobnú prípravu policajtov tvorí telesná príprava, strelecká príprava, taktická príprava, chemická príprava, zdravotnícka príprava, spojovacia príprava, špeciálna príprava, psychologická príprava, branné a športové súťaže a poradová príprava.

Z hľadiska ochrany policajta je významná najmä telesná, strelecká, taktická, zdravotnícka a psychologická príprava.

Telesná príprava je zameraná na dosiahnutie požadovanej úrovne telesných schopností potrebných na výkon štátnej služby a člení sa na všestrannú telesnú prípravu a špeciálnu telesnú prípravu.⁹ Podľa opatrenia ministra vnútra SR č. 3/2015 o služobnej príprave príslušníkov PZ na rok 2015 sa tiež zameriava na rozvoj obratnosti, ohybnosti, rýchlosti, sily a vytrvalosti, pričom na rozvoj uvedených schopností sa uprednostňujú formy skupinového a kruhového tréningu. *Všestranná telesná príprava* je zameraná na rozvíjanie pohybových schopností policajtov, ktoré podmieňujú zvládnutie donucovacích prostriedkov a prostriedkov na prekonanie odporu. *Špeciálna telesná príprava* je zameraná na získanie zručností a návykov pri používaní prvkov sebaobrany a na špeciálne cvičenia určené na nácvik služobného zákroku v špecifických defenzívnych a ofenzívnych podmienkach. Zúčastňujú sa na nej len policajti zaradení do prvej a druhej výcvikovej skupiny, t. z., že policajti, ktorí nie sú zaradení do priameho výkonu štátnej služby, sa na nej nezúčastňujú.¹⁰

⁶ HAŠANOVÁ, J. Správne právo: Všeobecná a osobitná časť, s. 51.

⁷ Čl. 2 nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

⁸ Napr. rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2014 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2014, rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 1/2013 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2013 v znení rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 104/2013.

⁹ Čl. 2 ods. 4 nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

¹⁰ Čl. 10 ods. 6 nariadenia ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

Za súčasť služobnej prípravy na úseku telesnej prípravy zaraďujeme aj plavecký výcvik. V opatrení ministra vnútra SR č. 3/2015 o služobnej príprave príslušníkov PZ na rok 2015 sa uvádzajú aj vzdelávacie kurzy telesného a duševného rozvoja policajtov, ktoré sú súčasťou výcviku a sú zamerané na zvýšenie vitality a harmonizáciu organizmu určených policajtov a policajtov v priamom výkone služby.

Pre policajtov, ktorí sú zaradení v priamom výkone služby, je naplánovaných 80 výcvikových hodín s tematickým zameraním na sebaobranu a taktiku vykonávania služobných zákrokov, čo tvorí 90 % celej telesnej prípravy, všestranná telesná príprava a plávanie tvoria zvyšných 10 %. Telesná príprava sa vykonáva spravidla dve hodiny týždenne alebo celodenným zamestnaním jeden raz v mesiaci podľa stanovených hodín. V nevyhnutných prípadoch sa výcvik môže vykonať na žiadosť nadriadeného aj dvakrát v mesiaci formou celodenného zamestnania.¹¹

Strelecká príprava je zameraná na praktickú policajnú streľbu, najmä na získanie praktických návykov bezpečnej manipulácie s pridelenými služobnými zbraňami, ich dokonalú obsluhu a zvládnutie účinnej streľby pri fyzickej a psychickej námahe s ohľadom na vlastnú bezpečnosť.¹² V praktickej činnosti sa zameriava na správne a pohotové ovládanie zbrane, nácvik streľby v obmedzenom čase a streľby so zmenou polôh, bezpečné nabíjanie, vybijanie zbrane a samostatné odstraňovanie porúch, rýchle a pohotové vyhodnocovanie situácie a streľbu spoza krytu a cez okno v kryte. Kombinácia cvičení podľa plánu streleckej prípravy sa zameriava na obsluhu zbrane (nabíjanie, vybijanie, prebíjanie), techniku a taktiku streľby, správne držanie zbrane, tasanie zbrane z puzdra, streľbu spoza prekážky, vlastnú bezpečnosť, odstraňovanie porúch, vyhodnocovanie situácie so streľbou.¹³ Policajt môže pri výkone služby namiesto služobnej pištole nosiť krátku samonabíjaciu palnú zbraň kategórie B, kalibru 9 mm, minimálne rozmerov compact, značky CZ 75, CZ 85, Glock 17, Glock 19 alebo Sig Sauer P 226, so zásobníkom na 12 a viac nábojov, ktorú má vo vlastníctve, používajúcu náboj kalibru 9 mm x 19 mm Luger za kumulatívneho splnenia troch podmienok.

1. je držiteľom zbrojného preukazu skupiny A podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive,
2. má teoretické znalosti a praktické zručnosti pri zaobchádzaní s krátkou samonabíjacou palnou zbraňou, ktorú má vo vlastníctve,
3. nadriadený s personálnou pôsobnosťou, ktorý ustanovuje policajta do funkcie, používanie krátkej samonabíjacej palnej zbrane pri výkone služby vo vlastníctve policajta písomne povolil; tento nadriadený môže toto povolenie kedykoľvek písomne zrušiť.¹⁴

Taktická príprava je zameraná na získanie a rozvoj vedomostí, intelektuálnych spôsobilostí, praktických návykov a zručností z policajných služobných činností, najmä z vykonávania služobných zákrokov.¹⁵

Zdravotnícka príprava je zameraná na poradenskú službu, akútne stavy ohrozenia života v policajnej praxi a poskytovanie prvej pomoci.¹⁶ Podľa plánu služobnej prípravy na

¹¹ Príloha č. 3, opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2015 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2015.

¹² Čl. 2 ods. 5, nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

¹³ Príloha č. 3, opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2015 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2015.

¹⁴ Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 35/1995 o pridelení, nosení a ukladaní služobných zbraní v znení neskorších predpisov.

¹⁵ Čl. 2 ods. 6, nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

rok 2014 sa zdravotnej príprave venovala jedna hodina téme „ošetrovanie najčastejších poranení“, v roku 2015 sa policajti orientujú na „ochranu zdravia pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom“ – takisto v rozsahu jednej hodiny.

Psychologická príprava je cieľavedomá a organizovaná činnosť vykonávaná služobným psychológom, zameraná na utváranie a prehľbovanie psychickej pripravenosti policajtov na aktívne a efektívne riešenie situácií vzniknutých v policajnej praxi.¹⁷ Podľa plánu služobnej prípravy sa v roku 2014 psychologické príprave venuje jedna hodina téme „neverbálna komunikácia“, v roku 2015 sa príprava venuje „psychologickej starostlivosti“.

Psychologická a zdravotná príprava sa vykonáva v rámci zamestnaní streleckej prípravy pre všetkých policajtov.

Trestnoprávna ochrana policajta

Právne normy zabezpečujúce právnu ochranu policajta sú v prvom rade zákon o Policajnom zbore a Trestný zákon. Tieto dve právne normy uplatňujú princíp právnej istoty a nerozpornosti právneho poriadku, čo spočíva v premise, že čo jedna právna norma dovoľuje, nesmie iná právna norma zakazovať či sankcionovať. To znamená, že keď zákon o Policajnom zbore uvádza povinnosti a oprávnenia policajta, tieto konania nie sú trestné podľa Trestného zákona, ak sa ich dopustí policajt (a svoje oprávnenie (či povinnosť) neprekročí), pretože ide o **výkon práva a povinnosti** podľa § 28 Trestného zákona, čo je klasifikované ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu.¹⁸ Každý jednotlivý výkon práva a povinnosti musí mať vždy oporu v právnom poriadku a musí z neho vychádzať. Vtedy výkon práva a povinnosti nie je trestným činom, pretože ide o právom dovolené správanie.

Ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu policajta v zmysle Trestného zákona sú oprávnené použitie zbrane a plnenie úlohy agenta.

Oprávnené použitie zbrane podľa § 26 ods. 1 Trestného zákona¹⁹ je blanketnou normou a opiera sa o princíp dosahovania dôležitých cieľov nebezpečnými prostriedkami. Týmto cieľom je väčšinou obrana konkrétnych záujmov (napr. policajný zásah pri ochrane života a zdravia) spojená s celospoločensky významnou ochranou právneho poriadku. Zbraňou sa podľa zmieneného ustanovenia rozumie zbraň v technickom zmysle slova, najmä zbraň strelná (pištoľ, revolver, puška), bodná (útočný nôž, bodák) a zbraň hromadnej účinnosti (granát, samopal, guľomet). Každý zákon používajúci pojem zbraň si definuje tento pojem sám podľa vlastných potrieb. Vo všeobecnosti je zbraňou v technickom zmysle slova taký predmet, ktorý je svojou konštrukciou alebo dodatočným prispôbením určený na obranu alebo útok a je spôsobilý spôsobiť zranenie. Použitie zbrane v súlade so zákonom je také použitie zbrane, pri ktorom sú dodržané všetky v zákone uvedené podmienky použitia zbrane, ako aj podmienky uvedené v právnych normách nižšej právnej sily, ktoré zákon splnomocnil na konkrétnejšiu úpravu použitia zbrane.

Oprávnené použitie zbrane je v zákone o PZ upravené v § 61 v nadväznosti na § 61a o špeciálnom strelive a čiastočne § 62, ktorý upravuje, okrem iného, špeciálne zbrane.

¹⁶ Čl. 2 ods. 8, nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

¹⁷ Čl. 2 ods. 11, nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky 147/2012 o zabezpečovaní a vykonávaní služobnej prípravy príslušníkov Policajného zboru.

¹⁸ § 28, zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Čin inak trestný nie je trestným činom, ak ide o výkon práva alebo povinnosti vyplývajúcich zo všeobecne záväzného právneho predpisu, z rozhodnutia súdu alebo iného orgánu verejnej moci, z plnenia pracovných či iných úloh alebo zo zmluvy, ktorá neodporuje všeobecne záväznému právnemu predpisu ani ho neobchádza; spôsob výkonu práv a povinností nesmie odporovať všeobecne záväznému právnemu predpisu.

¹⁹ Použitie zbrane v súlade so zákonom nie je trestným činom.

Použitie úderu strelnou zbraňou podľa § 59 použitie hrozby zbraňou a varovného výstrelu do vzduchu podľa § 60 nie sú v súlade s obvyklým účelom zbrane, a preto ich použitie spolu s ďalšími donucovacími prostriedkami patrí pod okolnosť vylučujúcu protiprávnosť činu, ak ide o výkon práva a povinnosti.²⁰

Uvedené ustanovenia upravujú, kto môže zbraň použiť (policajt), čo sa rozumie v jednotlivých prípadoch zbraňou (strelná a bodná zbraň a zbraň hromadnej účinnosti), v akej konkrétnej situácii, za splnenia akých podmienok možno zbraň použiť (napr. aby zamedzil útek nebezpečného páchatel'a, ktorého nemôže iným spôsobom zadržať) a akým spôsobom možno zbraň použiť (aby nebol ohrozený život iných osôb a aby čo najviac šetril život osoby, proti ktorej zákrok smeruje).

Pred použitím zbrane je policajt povinný vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania, s výstrahou, že bude použitá zbraň. Pred použitím strelnej zbrane je policajt povinný použiť tiež varovný výstrel. Od výstrahy a varovného výstrelu do vzduchu môže policajt upustiť len v prípade, keď je sám napadnutý alebo ak je ohrozený život alebo zdravie inej osoby, alebo vec neznesie odklad.²¹

Policajt je oprávnený použiť zbraň iba:

- a) v nutnej obrane a krajnej núdzi,
- b) ak sa nebezpečný páchatel', proti ktorému zakročuje, na jeho výzvu nevzdá alebo sa zdráha opustiť úkryt,
- c) ak nemožno inak prekonať odpor smerujúci k zmareniu jeho služobného zákroku,
- d) aby zamedzil útek nebezpečného páchatel'a, ktorého nemôže iným spôsobom zadržať,
- e) ak osoba, proti ktorej sa použila hrozba zbraňou alebo varovný výstrel do vzduchu, neuposlúchne výzvu policajta smerujúcu na zaistenie bezpečnosti inej alebo jeho vlastnej osoby,
- f) ak nemožno inak zadržať dopravný prostriedok, ktorého vodič bezohľadnou jazdou vážne ohrozuje život a zdravie osôb a na opakovanú výzvu alebo znamenie dané podľa osobitných predpisov) nezastaví,
- g) aby odvrátil nebezpečný útok, ktorý ohrozuje strážený objekt alebo miesto, kde je vstup zakázaný, po márnej výzve, aby sa upustilo od útoku,
- h) aby zneškodnil zviera ohrozujúce život alebo zdravie osôb,
- i) aby v bezprostrednom priestore štátnej hranice prinútil zastaviť dopravný prostriedok, ktorého vodič na opakovanú výzvu alebo znamenie dané podľa osobitných predpisov nezastaví.²²

Pri oprávnenom použití zbrane je irelevantné, či použitá zbraň je služobná alebo súkromná, ak je použitá v súlade s príslušným zákonom.

Plnenie úlohy agenta

Agent²³ je inštitút trestného práva procesného a plnenie úlohy agenta ako okolnosť vylučujúca protiprávnosť činu upravuje § 30 Trestného zákona. Agentom rozumieme, až na jednu výnimku, príslušníka PZ SR alebo príslušníka polície iného štátu, ktorý v utajení preniká do kriminálneho prostredia, pôsobí v ňom, a to aj tým, že si získava dôveru kriminálnych (respektíve pravdepodobne kriminálnych) živlov a naoko s nimi spolupracuje. Vďaka tomu zhromažďuje informácie o konkrétnych trestných činoch a ich páchatel'och, a

²⁰ BURDA, E. Nutná obrana a ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu, s. 119.

²¹ § 61 ods. 3, zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²² § 61 ods. 1, zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²³ Bližšie pozri: § 10 ods. 20, zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

tak prispieva k odhaľovaniu, zisťovaniu a usvedčovaniu páchatel'ov závažných trestných činov, ktorých odhalenie a usvedčenie by inak bolo podstatne sťažené alebo priam nemožné.²⁴ Agent pri svojej činnosti pôsobí v kriminálnom prostredí a pre jeho uplatniteľnosť a dôveryhodnosť v tomto prostredí je nevyhnutné, aby sám mohol páchať trestné činy, pričom však na ne nesmie iniciatívne navádzať. Zákon o PZ upravuje v § 39b ochranu policajta pri plnení úloh kriminálneho spravodajstva a použitia agenta. Na zakrytie jeho činnosti možno vytvoriť legendu a v súvislosti s tým v informačných systémoch PZ (§ 69), informačných systémoch štátnych orgánov a informačných systémoch orgánov samosprávy zaznamenávať a vyberať potrebné údaje; používať zvláštne spôsoby vykazovania údajov pri hospodárení s prostriedkami štátneho rozpočtu vrátane devízového hospodárenia, pri priznávaní dane z príjmov, vykazovaní poisťného všeobecného zdravotného poistenia a poisťného na sociálne zabezpečenie a príspevku do poistenia v nezamestnanosti. Vytvorenie kvalitného krytia agenta je nevyhnutné z dôvodu jeho utajenosti, ktorá má význam z dvoch základných dôvodov. Jednak, aby mohol dosiahnuť účel svojho snaženia a jednak z dôvodu jeho ochrany, počas plnenia úlohy, ako aj po jej skončení. Na tento účel využíva nielen legendu podľa § 117 ods. 3 Trestného poriadku, ktorá je definovaná ako súhrn krycích údajov o osobe agenta, najmä o jeho totožnosti, rodinnom stave, vzdelaní a zamestnaní, ale aj krycie doklady podľa § 117 ods. 4 Trestného poriadku. Kryciami dokladmi sa rozumejú listiny a predmety slúžiace na utajenie skutočnej totožnosti alebo príslušnosti k orgánom verejnej moci policajta. Krycie doklady vydáva PZ na základe rozhodnutia ministra vnútra alebo ním poverenej osoby. Tieto doklady vyhotovuje PZ na základe žiadosti aj iným štátnym orgánom, ktorým ich použitie umožňujú osobitné zákony. PZ vedie evidenciu krycích dokladov.²⁵ V rámci dokazovania v súvislosti s použitím agenta a jeho výsluchom ako dôkazným prostriedkom sa dostávajú do konfliktu dva protichodné záujmy, a to na jednej strane záujem na plnohodnotnom uplatňovaní zásady zabezpečenia práva na obhajobu a práva na spravodlivý proces a na druhej strane záujem spoločnosti na utajení a s tým súvisiacou ochranou osoby, ktorá ako agent pôsobí.²⁶ Práca policajta – agenta je natoľko háklivá a jeho prezradenie hrozí z toľkých strán, že jeho dôsledné utajenie treba aplikovať aj vnútri štruktúry orgánov činných v trestnom konaní, z toho dôvodu sa písomnosti týkajúce sa použitia agenta do spisu založia len vtedy, ak prokurátor v obžalobe navrhne vykonanie dôkazu skutočnosťami zistenými agentom.²⁷ Pravá totožnosť agenta vystupujúceho pod legendou musí byť aj po skončení jeho použitia utajená.²⁸

Trestný zákon právne ochraňuje policajta aj vo svojej osobitnej časti, kde je zaradený útok na verejného činiteľa. Trestný čin podľa § 323 a § 324 má dve základné skutkové podstaty.

Prvou je prípad, ak osoba **použije násilie** v úmysle vplývať na rozhodovaciu činnosť verejného činiteľa – policajta, t. z. pôsobiť, aby napadnutý policajt svoju právomoc nevykonal vôbec, alebo ju vykonal inak, než zamýšľal. Z časového hľadiska použitie násilia musí predchádzať výkonu právomoci alebo k nemu musí dôjsť v čase výkonu služby. Útočník však môže použiť násilie aj po tom, čo už policajt vo veci rozhodol, bez toho, aby tým chcel ovplyvniť výkon právomoci vôbec. Tento útok má spravidla charakter pomsty či odplaty. V tomto prípade nerozhoduje, že napadnutý policajt už prestal byť verejným činiteľom.

²⁴ BURDA, E. Nutná obrana a ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu, s. 194.

²⁵ § 40 ods. 1, 3 a 4, zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁶ KOČAN, Š. Charakteristika a vyšetrovanie korupcie, s. 115.

²⁷ § 117 ods. 8, zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁸ § 117 ods. 10, zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podstatné je, že bol verejným činiteľom v čase výkonu právomoci a na tento výkon páchatel použil násilie.²⁹ Vo vzťahu k právnemu posúdeniu tohto trestného činu je publikovaná nasledujúca právna veta: Vodič motorového vozidla, ktorý v úmysle donútiť policajta, ktorý ho zastavuje, aby uskočil, teda v úmysle zabrániť vykonaniu cestnej kontroly a vytvorí si možnosť úteku, nasmerujúc idúci automobil zvýšenou rýchlosťou proti policajtovi, sa dopúšťa násilia v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, a to závažnejším spôsobom konania v zmysle § 138 písm. a) Trestného zákona – so zbraňou.³⁰

Ak však policajt prekročí svoju právomoc a uskutočňuje zákrok, na ktorý nie je podľa zákona oprávnený, nepožíva ochranu verejného činiteľa podľa § 323 a 324 Trestného zákona. Útok na jeho zdravie pri takomto zákroku, ak občan prekročí hranice nutnej obrany, možno prípadne posúdiť len ako trestný čin proti zdraviu podľa § 155 a nasl. Trestného zákona.³¹

Druhou základnou skutkovou podstatou tohto trestného činu je prípad, keď sa osoba inému **vyhráza** usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením malej škody, opäť v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, alebo pre výkon právomoci verejného činiteľa. Podľa rozhodnutia č. 5/1963 Sb. rozh. tr. na naplnenie znakov trestného činu útoku na verejného činiteľa podľa § 324 ods. 1 Trestného zákona stačí, ak sa vyhrážanie usmrtením, ublížením na zdraví alebo spôsobením malej škody prednieslo vážne a ak sa tak stalo v úmysle pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa alebo pre tento výkon. Nezáleží na tom, či páchatel mal úmysel vyhrážanie splniť.

V prípade, ak osoba verbálne napadne policajta a uráža ho, toto konanie nie je klasifikované ako trestný čin. Toto konanie môže byť klasifikované len ako priestupok proti verejnému poriadku podľa § 47 ods. 1 písm. a) alebo l) Zákona o priestupkoch, avšak len za určitých obmedzujúcich podmienok. Priestupku podľa zmieneného ustanovenia sa dopúšťa osoba, ak neuposlúchne výzvu verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci alebo ak v súvislosti s účasťou na verejnom zhromaždení alebo kultúrnom podujatí prístupnom verejnosti hrubo znevažuje, uráža alebo ohrozuje medzi inými aj príslušníka PZ verbálne, gestom, grafickým zobrazením alebo iným spôsobom. V praxi sa stretávame s problémom pri dokazovaní tohto priestupku, pretože „perzekuovaná“ osoba často výslovne nepovie, koho uráža, príp. komu je určené dané gesto, pričom následne tvrdí, že myslela niekoho iného a nie policajta.

Postavenie policajta ako verejného činiteľa

Policajtom môže byť fyzická osoba, ktorá musí byť štátnym občanom SR starším ako 18 rokov a ktorá písomne požiada o prijatie, je bezúhonná, spoľahlivá, spĺňa určený stupeň vzdelania, je zdravotne, telesne a duševne spôsobilá na výkon služby, ovláda štátny jazyk a má trvalý pobyt na území SR.³² Rozhodnutie stať sa policajtom by nemalo byť motivované úzko individuálnym, osobným prospechom alebo bezprostrednými situačnými motívmi (napr. riešenie vlastného problému nezamestnanosti). Byť dobrým policajtom si vyžaduje jasné stotožnenie sa s policajnou profesiou, racionálnu i citovú spokojnosť v služobnej činnosti, ktorú vykonáva; vyžaduje mať ujasnené profesijné ambície (aktívnu snahu uplatniť sa a

²⁹ TRESTNÝ ZÁKON S KOMENTÁROM. 2015. [online]. [citované 25. február 2015]. Dostupné na internete: <http://www.google.sk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.gjar-po.sk%2F~gajdos%2Ftreti_rocnik%2Fnos%2Ftrestny_zakon_s_komentarom.pdf&ei=lnftVL3_Nif_ygOb-4HAAQ&usq=AFQjCNH1ZBhGKCgNtuOcwmp-5ANzi_59A&bvm=bv.86956481.d.d2s>

³⁰ R 36/1976 (upravené znenie).

³¹ R 47/1980 (upravené znenie).

³² § 14, zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.

vyniknúť v profesii) i vysoké osobné ašpirácie (aktívnu snahu zvládnuť aj mimoriadne požiadavky policajnej profesie a neustále sa v nej zdokonaľovať).³³ Aj z toho dôvodu je nevyhnutné systém prijímania jednotlivcov do PZ neustále prehodnocovať a prijatím zákonných opatrení aktualizovať. Po splnení uvedených podmienok je osoba pri prijatí do služobného pomeru povinná zložiť zákonom určenú povinnosť, služobnú prísahu, kde vlastnoručným podpisom deklaruje dodržiavanie právnych i etických nástrojov. Služobný pomer nevznikne, ak občan odmietne zložiť služobnú prísahu, príp. ju zloží s výhradou. Všetky osoby v služobnom pomere majú priamo z Trestného zákona postavenie verejných činiteľov.

Podľa § 128 ods. 1 Trestného zákona sa verejným činiteľom rozumie prezident Slovenskej republiky, poslanec Národnej rady SR, poslanec Európskeho parlamentu, člen vlády, sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky, sudca, prokurátor alebo iná osoba zastávajúca funkciu v orgáne verejnej moci, príslušník ozbrojených síl, **osoba v služobnom pomere**, starosta, predseda vyššieho územného celku, poslanec orgánu územnej samosprávy, štátny zamestnanec alebo zamestnanec orgánu štátnej správy, územnej samosprávy alebo iného štátneho orgánu, osoba, ktorá vykonáva pôsobnosť v rámci právnickej osoby, ktorej zákon zveruje právomoc rozhodovať v oblasti verejnej správy, notár, súdny exekútor, člen lesnej stráže, vodnej stráže, rybárskej stráže, poľovníckej stráže, stráže prírody alebo osoba, ktorá má oprávnenie člena stráže prírody, **ak sa podieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a používa pritom právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená. Pre trestnú zodpovednosť a ochranu verejného činiteľa sa podľa jednotlivých ustanovení tohto zákona vyžaduje, aby trestný čin bol spáchaný v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou.** Verejným činiteľom je aj sudca alebo úradník medzinárodného súdneho orgánu uznaného SR alebo funkcionár alebo iný zodpovedný pracovník orgánu činného v trestnom konaní iného štátu, orgánu Európskej únie alebo orgánu vytvoreného spoločne členskými štátmi Európskej únie, ak na území SR vykonáva úkony trestného konania takého štátu alebo orgánu; pre jeho ochranu sa podľa ustanovení tohto zákona vyžaduje, aby úkony trestného konania vykonával v súlade s medzinárodnou zmluvou alebo so súhlasom orgánov SR.

Z tejto zákonnej definície vyplývajú pre verejného činiteľa tri základné znaky, pričom všetky tri kumulatívne uvedené znaky majú obligatórnu povahu a musia byť v každom konkrétnom prípade naplnené všetky bez výnimky. Ak niektorý z týchto znakov chýba, nemôže ísť o verejného činiteľa. Štvrtý samostatný znak vyplývajúci z § 128 ods. 1 necharakterizuje verejného činiteľa, ale určuje, kedy sa mu môže poskytnúť zvýšená trestnoprávna ochrana podľa prvého dielu 8. hlavy osobitnej časti Trestného zákona.³⁴

Znaky charakterizujúce verejného činiteľa – policajta:

- a) Osoba výslovne uvedená v § 128 ods. 1 Trestného zákona – osoba v služobnom pomere.
- b) Podieľanie sa na plnení úloh spoločnosti a štátu.
- c) Používanie zverených právomocí.

O osobe v služobnom pomere sme sa už zmienili vyššie. Treba si však uvedomiť, že obsah služobného pomeru ma duálnu konštrukciu, t. j. výkon pracovnej činnosti a výkon štátnej moci. **Výkon pracovnej činnosti** pozostáva zo správania spočívajúceho vo výkone práce za odmenu. Ako príklad uvediem pedagogickú prácu policajta – pedagóga, keď sa nepodieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a za žiadnych okolností nepoužíva *právomoc*, a preto sa ani hrubým, úmyselným porušením služobnej disciplíny v pedagogickej oblasti nemôže dopustiť trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326

³³ BILSKÝ, P., ERNEKER, J. Vplyv profesijných vlastností policajtov na ich preventívnu činnosť, s. 227.

³⁴ KORGO, D. Policajt ako garant ochrany práv a jeho postavenie v sústave verejných činiteľov, s. 162.

Trestného zákona, a zároveň na ňom nemôže byť spáchaný útok na verejného činiteľa podľa §§ 323 a 324 Trestného zákona, pretože v súvislosti s vyučovacím procesom nepoužíva zverenú právomoc pri plnení úloh spoločnosti a štátu. Názory väčšiny laikov, že ochrana a zároveň zodpovednosť verejného činiteľa je zákonom poskytovaná v celej ich súkromnej a služobnej činnosti, počas vykonávania funkcie sú časté, ale nesprávne.³⁵ **Výkon štátnej moci** zas spočíva v účasti na bezprostrednom uskutočňovaní štátnej moci subjektom tohto vzťahu voči vonkajšej sfére, t. j. k obyvateľstvu, inštitúciám, organizáciám a pod. Táto činnosť vyplýva zo zákonov, v ktorých je explicitne stanovené, že ide o právomoci policajtov, a teda o výkon právomocí. Základom takto založených právomocí, ktorými sa PZ a jeho príslušníci (samozrejme podľa svojho zaradenia môžu plniť odlišné úlohy) podieľajú na plnení úloh spoločnosti a štátu, sú v zákone o PZ v § 2 stanovené úlohy PZ.

Tretí znak pojmu verejný činiteľ stanovuje podmienku, že osoba, ktorá má postavenie verejného činiteľa, musí pri plnení úloh spoločnosti a štátu **používať právomoci**, ktoré jej boli v rámci plnenia týchto úloh zverené. Každý verejný činiteľ musí byť zodpovedný za plnenie úloh spoločnosti a štátu, a aby mohol túto zodpovednosť niesť, musí byť vybavený potrebnou právomocou, ktorá mu umožňuje uvedené úlohy splniť.

Od právomoci treba odlišovať kompetenciu (pôsobnosť, príslušnosť), ktorá je širším pojmom ako právomoc, pretože v rámci kompetencie orgán verejnej moci uskutočňuje svoju právomoc.

Zároveň by sme chceli dať do pozornosti nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 44/00-133, ktorý zdôrazňuje aj na základe rezolúcie Rady Európy 1165 z 26. júna 1998, že policajt ako verejný činiteľ musí rešpektovať svoje osobitné postavenie, ktoré zastáva v spoločnosti, čo môže zároveň vyvolávať tlak na jeho súkromie. Uvedený nález Ústavného súdu SR sa zaoberá otázkou, či policajti majú právo na ochranu svojej osobnosti tak podľa ustanovenia § 11³⁶ a 12³⁷ Občianskeho zákonníka, ako aj podľa článku 19 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorej má každý právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe. Takýmto zhromažďovaním údajov o svojej osobe môže byť aj zhromažďovanie obrazových záznamov zo svojej osoby. Z nálezu Ústavného súdu SR vyberáme:

„Sloboda prejavu a právo na informácie sa zaručujú podľa čl. 26 Ústavy SR, pričom ústavou upravené (a pritom jediné) obmedzenia ich výkonu sú upravené v čl. 26 ods. 4. Medzi tieto obmedzenia patrí aj „ochrana práv a slobôd iných“. Pri uplatňovaní týchto základných práv ide o vytvorenie primeranej rovnováhy medzi právom na informácie na jednej strane a právom na súkromie toho (tých), o ktorom sa informácie získavajú, pričom sa uznáva, že u osôb verejného záujmu dochádza k zúženiu priestoru ich súkromnej sféry, v dôsledku čoho sa primerane znižuje aj úroveň ochrany ich osobnostných práv. Parlamentné zhromaždenie Rady Európy vo svojej rezolúcii 1165 z 26. júna 1998 venovanej právu na súkromie uvádza, že

³⁵ KORGO, D. Právomoc - základná podmienka trestnej zodpovednosti verejného činiteľa, s. 91.

³⁶ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 11 ods. 1 Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

³⁷ Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 12 ods. 1 Písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa smú vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením.

Ods. 2 Privolenie nie je potrebné, ak sa vyhotovia alebo použijú písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky, zvukové alebo obrazové a zvukové záznamy na úradné účely na základe zákona.

Ods. 3 Podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy sa môžu bez privolenia fyzickej osoby vyhotoviť alebo použiť primeraným spôsobom tiež na vedecké a umelecké účely a pre tlačové, filmové, rozhlasové a televízne spravodajstvo. Ani také použitie však nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby.

každá osoba vystupujúca na verejnosti musí (a v dôsledku toho) strpieť zvýšenú kontrolu verejnosti nad takouto svojou činnosťou.“

„Podľa právneho názoru ústavného súdu za súčasť základného práva na súkromie a ani za prejav osobnej povahy (v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka) nemožno u verejného činiteľa považovať výkon jeho zákonom upravenej služobnej právomoci na verejnosti. Zatiaľ čo do súkromia osôb, a teda aj do predmetu ochrany osobnosti patria zásadne otázky týkajúce sa ich intímnej sféry (písomnosti osobnej povahy, zvukové záznamy prejavov osobnej povahy), v prípade výkonu ústavnej alebo zákonnej právomoci verejných činiteľov na verejnosti ide o diametrálne odlišné otázky verejnej, a nie súkromnej sféry, ktoré nemožno v žiadnom prípade považovať za súčasť ich základného práva na súkromie.“

„V prípade výkonu ústavných alebo zákonných právomocí verejných činiteľov na verejnosti ide totiž o takú ich činnosť, ktorá podlieha (môže podliehať) rôznym služobným príkazom, usmerneniam, ako aj zákonnému režimu kontroly buď odbornej, alebo laickej verejnosti. Verejnosť sa k spôsobu, akým verejní činitelia vykonávajú svoje ústavné alebo zákonné právomoci, môže vyjadrovať napríklad prostredníctvom otázok, sťažností a pod. Otázkou verejného záujmu je (a v dôsledku uvedeného) preto slobodné získavanie informácií o spôsoboch, akým verejní činitelia vykonávajú na verejnosti svoje ústavné alebo zákonné právomoci. Verejní činitelia si musia byť vedomí toho, že budú vystavení pozornosti verejnosti a budú musieť akceptovať výkon práva na informácie zo strany verejnosti minimálne v tom rozsahu, v akom svoje ústavné alebo zákonné právomoci vykonávajú na verejnosti, resp. v styku s verejnosťou. Takémuto právnemu režimu prirodzene nepodliehajú otázky spadajúce do rozsahu základného práva na súkromie fyzickej osoby.“

Uvedeným nálezom sa zdôrazňuje, že filmovanie a zaznamenávanie úkonov orgánov verejnej moci, a teda aj policajtov, je základné právo iných osôb a verejný činiteľ to musí strpieť, čím stráca právo na ochranu svojej osobnosti pri výkone právomoci podľa § 11 a 12 Občianskeho zákonníka, ako aj podľa článku 19 ods. 3 Ústavy SR. Nálezom som chcela naznačiť nielen tlak médií na osobu policajta, ale aj samotnú dôležitosť, ktorá sa prikladá kontrole výkonu právomoci policajta, na rozdiel od toho, aby sa mu venovala aj zvýšená ochrana vo vybraných oblastiach.

Záver

Profesiu policajta považujeme za pomerne nebezpečnú a veľmi náročnú prácu na psychickú, fyzickú, a zároveň aj na vedomostnú stránku každého jedného policajta. Policajti pri výkone svojej služobnej činnosti musia dokázať okamžite reagovať na vzniknuté situácie, tieto správne vyhodnotiť a vyriešiť (nielen) v súlade s právnymi normami, ale aj s normami spoločenskými a etickými. Ochrana policajta (nielen po právnej stránke) pred akoukoľvek formou násillia považujeme za aktuálny problém, ktorým je potrebné sa zaoberať.

Literatúra

BILSKÝ, P., ERNEKER, J. 2001. Vplyv profesijných vlastností policajtov na ich preventívnu činnosť. In *Aktuálne problémy prevencie kriminality*. Trnava: Vyd. Gabriela Gajdošová Policajný inštitút AFG, 2001. s. 217-232.

BURDA, E. 2012. *Nutná obrana a ďalšie okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu*. Praha: C. H. Beck, 2012. 283 s. ISBN 978-80-7179-281-9.

HAŠANOVÁ, J. 2011. *Správne právo: Všeobecná a osobitná časť*. Bratislava: Veda, 2011. 437 s. ISBN 978-80-224-1176-9.

KOČAN, Š. 2012. *Charakteristika a vyšetrovanie korupcie*. Bratislava: Akadémia PZ, 2012. 180 s. ISBN 978-80-8054-532-1.

KORGO, D. 2008. Právomoc – základná podmienka trestnej zodpovednosti verejného činiteľa. In *Predsúdne konanie: Zborník príspevkov z celoštátneho seminára s medzinárodnou účasťou konaného 25. septembra 2008*. Bratislava: Akadémia PZ. 2008. s. 86-92.

KORGO, D. 2013. Policajt ako garant ochrany práv a jeho postavenie v sústave verejných činiteľov. In *Polícia ako ochranca práv jednotlivca*. Zborník. – Bratislava: Akadémia PZ 2013. s. 161-168.

Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 33/2014 o legislatívnych pravidlách.

Nariadenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 35/1995 o prideľovaní, nosení a ukladaní služobných zbraní v znení neskorších predpisov.

Opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2015 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2015.

R 36/1976 (upravené znenie).

R 47/1980 (upravené znenie).

R 5/1963.

Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 1/2013 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2013 v znení rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 104/2013.

Rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 3/2014 o služobnej príprave príslušníkov Policajného zboru na rok 2014.

SOBIHARD, J. a kol. 2013. *Policajná správa*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2013. 246 s. ISBN 978-80-7380-438-1.

TRESTNÝ ZÁKON S KOMENTÁROM. 2015. [online]. [citované 25. február 2015].

Dostupné na internete:

<http://www.google.sk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB8QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.gjar-po.sk%2F~gajdos%2Ftreti_rocnik%2Fnos%2Ftrestny_zakon_s_komentarom.pdf&ei=lnftVL3_Nif_ygOb-4HAAQ&usq=AFQjCNH1ZBhGKcGntuQcwmp-5ANzi_59A&bvm=bv.86956481,d.d2s>

Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Key words: protection of police officer, professional training of police officers, public figure, circumstances excluding unlawful act

Summary

The article deals with protection of the police officer according to current law and simultaneously emphasizes professional training of police officers in relation to the protection of its integrity. Legal acts that protect police officers are primarily the Police Force Act and the Criminal Code. These two acts apply the principle of legal certainty and not ambivalence of law, which is based on the premise that what one legal rule allows, not other legal act prohibits or sanctions. Therefore, the author further characterizes the selected circumstances excluding unlawful act, classifies, which is a criminal act of assault on a public person and when the offense against public order. Finally adds, when the police officer fill the characteristics that characterize the status of public person.

JUDr. Alexandra Zvalová
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra policajných vied
e-mail: alexandra.zvalova@minv.sk

Recenzent: JUDr. Vladimír Baláž